

Az élet feladat, nem örömnep

Beszélgetés Kondor Katalinnal a létezés tükröcserepeiről

– Hosszú hónapok óta olvashatjuk már írásaidat egy olyan lapban, amelyet megjelenése pillanatától félreszorítottak. Vödrös Attila szerkeszti ezt a ma már csak havonta megjelenő kis újságot, a *Herczeg Ferenc*től örökölt névvel: *Új Idők* a címe. A magyar nemzeti értelmiség szokás szerint „ingyért” ír a lapba, amely rendkívül korrekt. A te sorozatod mostanában a *Tükröcserepek*. Azt mondtad róla, hogy a *tükröcserepek* sosem ragaszthatók úgy össze, hogy ne legyen látható a törés, tehát a *tükör* nem mutat teljes és reális képet. Irodalmi közhely, hogy minden egész eltörött, de az az érzésem, hogy egész történelmünk során azon igyekezünk, hogy megpróbáljuk összeragasztani – nagyon helyesen – történelmi szakadásainkat, töréseinket. Már csak azért is, mert ott, ahol népeket kettévágnak, hamarabb össze tudnak nőni a részek, mint azon a helyen, ahol ötfelé szabdalták az egészet. Márai szerint ez Krisztus öt sebe. Te honnan vetted, honnan örökölted az erőt, az igazságérzetet, amellyel az általad fellelt cserepeket élvezetes írásművé rakod-ragasztod össze?

– Az erőt meg az igazságérzetet valószínűleg születésünkkel hozzuk magunkkal, és szerepet játszik benne természetesen a neveletés is. Én ilyen vagyok. A Skorpió jegyében születtem – tudom, te is –, és ennek a típusnak nagy az igazságérzete. Lényegében az életem majd’ összes konfliktusát a túlfélt igazságérzetemnek köszönhetem. Örülök, hogy az *Új Idők*-nek mindent megírhatok. Én ugyan már a kezdet kezdetén fel-

hatalmaztam Vödrös Attilát, hogy semmit ne tegyen bele a lapba, ami nem tetszik neki, sőt, szóljon, ha valamit ki akar hagyatni velem egy-egy cikkből, de ilyesmi sosem fordult elő. Emlékszem a rendszerváltás utáni, Vödrös felügyelte lapokra, s őt remek, mi több, tehetős és manapság szokatlanul tisztességes embernek tartom. Amióta minden fizető állásomból kidobtak, örömmel írok a lapjába rendszeresen. Jelenleg a nyilvánosság előtt megjelenni ez az egyetlen lehetőség számomra, leszámítva azokat a meghívásokat, amelyek kis klubokba szólnak, ahová vagy vendégnek, vagy riporternek hívnak meg. Én bizony soha nem gondoltam, hogy egyszer még rendszeresen írok újságcikkeket, mert amíg az ember rádiós – kivált, ha annyit dolgozik, amennyit én dolgoztam –, nincs ideje írni, meg aztán az élőbeszéd egészen más műfaj, jóllehet sok rádiós munkatárs remekül ír is. Így bevallom, nagyon boldoggá tett, amikor először felhívtál, mondván: tetszik, amiket írok. Engem ugyanis nem túl sok önbizalommal áldott meg a sors, rádiósként éppúgy aggódtam, mint újságcikk-szerzőként: vajon megfelelek-e az elvárásoknak. Ami az *Új Idők*-béli cikkeimre illeti, rájöttem arra, milyen jó, hogy most egy kicsit civil lehetek, már ami a témaválasztást illeti. Nem kell immár megfelelnem semmilyen elvárásnak, ami a témát illeti, hanem a tömeg egy tagjaként járok-kelek, olvasok, beszélgetek, s ami felkelti a figyelmemet, arról írok. Nincs

főszerkesztő, aki azt mondaná, ez nem illik a lap profiljába, ez meg jelenleg gazdasági érdekeink ellen való – szóval itt úgy dolgozhatom, ahogy nekem tetszik. És naponta veszem észre, mily igaz is a mondas, miszerint cseppben a tenger, mert a témaválasztásaim azt mutatják: amit megírok a *Tükröcserepek*-ben, az mind olyan, ami az országot bénítja. A tehetetlenség, a politikai sandaság, a beképzeltség, a nemtörődömség; az, hogy sokan füttyölnek arra, amit az emberek gondolnak; hogy nem jönnek rá, a dolgokat jobban „ki kellene beszélni”, meg kellene vitatni, főképp olyan emberekkel, akik a bizalmat megelőlegezték a politikai erők bármelyikének. Csak úgy suttogva teszem hozzá: a rádióban is az volt az erősségem, hogy sosem éltem elefántcsonttoronyban, hanem rengeteget jöttem-mentem, és mindig témabőségben „szenvedtem”.

– Az az igazságérzet, amely ezeket a *tükröcserepeket* előhívta, nekem azt a gondolatot sugallta, hogy még a pocsolya is tükrözi az eget, amikor megszűnik a zápor. Magyarán, a *tükör* által is lehet homályosan látni, és a széttört cserepeken át is lehet éles a látásunk. Azt írod, hogy nem akarsz belemenni bizonyos magánéleti kérdésekbe – bár ami a te esetedet illeti, az például, hogy megrágalmaztak, nagyon is közélet volt. Nem aka-

rom a botrányt kirobbantó újságot megnevezni, mely engem rendkívüli módon felháborított, de azt a fajta erkölcstelenséget és gátlatlanságot, amit a nép szava jegyében elkövettek és elkövetnek sokszor, tisztességes ember nem díjazza. Ám itt arról van szó, hogy meg tudjuk-e védeni embereinket, meg tudjuk-e védeni azokat, akiknek megvan a belső erkölcsi erejük, s akikkel meglehetősen sok kálváriát végigjártak. Mi a véleményed arról a furcsa magányhelyzetről, amit még akkor is érezned kell, ha közben-közben megveregetik a vállad, s azt mondják: ez jó volt? Csakhogy a harcban egyedül maradsz...

– Részéről ez olyan kérdés, melyre még nálam is több tapasztalattal tudnál válaszolni. Természetesen – ami az „ügynökögyemet” illeti – tökéletesen egyedül maradtam a csatában, leszámítva az ügyvédi irodát, akik védtek, valamint olyan külső segítőt, akiknek a hivatalosságokhoz semmi közük sem volt. Egyébként meg talán az is sorsszerű, hogy majdnem minden harcomban – legyen az magánéleti vagy közéleti – egyedül maradtam, azaz egyedül kellett ezeket megvívnom. De én ezért sosem panaszkodnék, nem is szoktam: elteszem emléknem. Olyan szövevényesek ezek az ügyek, hogy a megírásukhoz egy magamfajta mazsolának, aki krimit sem olvas soha, valódi írói tehetség kellene, nem újságírói. Aztán meg a lényeg mégiscsak leírható egyszerű szavakkal is. Elvállaltam, mert megkértek rá, hogy elindulok a rádióelnöki pályázaton. Elnyertem. Na, ezt nem kellett volna, mert manapság, a mi kis pocsolyás világunkban a magamfajtanak, aki nem álbalol-

dali és nem álliberális, ilyesmit nem szabad csinálnunk, mert megjárjuk. Vannak felkent emberek, akiknek ez jár, éppúgy, mint a kultúra bizonyos területeinek birtoklása vagy a diplomáciai posztok; s vannak, akiknek nem. Nekem nem. Meg is lakoltam érte. Ám ez ellen sem berzenkedem különösképpen, mert ahogy betettem a lábamat a Magyar Rádióba, attól kezdve folyamatosan éreztem: bitorlom bizonyos jó szülőkkal rendelkező emberek helyét, akikről ugyan rendre kiderült, hogy nem tudnak megmaradni – többnyire szakmai alkalmatlanság vagy „felfelé bukás” miatt – a rádióban, de azért rendre megpróbáltak kitúrni. Szerencsém volt, vagy védőangyalom, mert mindig akadt egy-egy népi káder főnök vagy egy jóbarát kolléga, aki segített, kiállt mellettem. Erről is sokat tudnék mesélni. Szóval, amikor mindezen tapasztalatok ellenére mégis mertem elnök lenni, akkor jött az igazi hadjárat. Persze egyetlen percig sem bántam meg, hogy elvállaltam ezt a szerepet, mert rengeteg tapasztalatot szereztem a honi kultúrharcról, és a fegyverek nélkül vívott, huszonkét éve még mindig tartó polgárháborúról, amiről sokan nem mernek beszélni. Én merek. S ha nem jött volna be az ügynökrágalom, akkor lett volna más. Mint ahogy próbálkoztak azzal, hogy homoszexuális, bocsánat, leszibikus vagyok, valami szennylap irkált ilyeneket, s mikor bepereltem őket, felszámolták magukat. Ez egy ilyen ország. Megszünteted a vállalkozásodat, s akkor már nem is vagy felelős. Ez csak egy példa – volt itt mindenféle erőtlen próbálkozás, mint ahogy ezt ma is látjuk sok emberrel szemben.

– Nagy lejáratási kampányok vannak, az tény; az ellened intézett is az volt. Kinézik a célszemélyt és hitelteleníteni akarják a közvélemény előtt, magyarán így akarják erkölcsileg megölni. Két dolgot látok én. Az egyik az, hogy nagyon kevés az olyan ember Magyarországon, aki olyasmit csinál, amihez ért is. Tudniillik politikusokat ki lehet nevezni az intézmények élére, de ők nem tudják a szakmát. Te tudtál riportot készíteni, vágni, ismerked a munkatársakat, tudtad, mit lehet tőlük elvárni, tehát szakmailag ezt mindenki – még tán azok is, akik nem szeretnek – elismerte. Ez minálunk nem kis dolog...

– Vagy éppen ez volt a baj velem.

– Még az is lehet. A másik megjegyzésem, hogy azóta szakmailag ki vagy szorítva erről a terepről. Márpedig nem állunk olyan jól, hogy valakit, aki ennyi tapasztalattal rendelkezik, érdemes lenne nélkülöznünk, magyarán, hogy egy ilyen embert egyszerűen ki lehessen rakni. Ez mindenkinek rossz. És a rádió utáni televíziós munkádról is ugyanazt gondolom. Nekem, és még sokaknak igencsak hiányoznak azok a riportok, amelyekben az ország különböző helyein és posztjain dolgozó nagyszerű magyar embereket mutattál be. Őket hallgatva-nézve a magyarság azt érezhette: nem alábbvaló. Neked, ennyi meghurcoltatás után, hogy maradt meg a hited, és hogyan viseled el azt, hogy a magyar értelmiség egy része annyira vacak, sőt hazaáruló, hogy a kezem rendre ökölbe szorul?

– No, menjünk sorjában. A hit szerintem ajándék, s az én hitemet nem befolyásolják a földhözragadt napi események. Mármint az istenhitemet. Egyszer csak jött egy olyan időszak az életemben – ez elég régen volt már –, amikor azt

éreztem: szükségem van az Igére. Az Ige hallásból van, s az Igében én sosem csalódtam. Az emberekbe vetett hit más. Amikor az ügynökkálváriát át kellett élnem, hiába nyertem meg a pereket, hiába nem tudtak bizonyítani semmit, tudomásul kellett vennem, hogy a sár rám fröccsent, és azt bizony ebben a hazug világban lemosni nemigen lehet. Egyébként természetesen ez volt a cél. Mind a mai napig ez a céljuk a műbalhének. Arra meg már ki sem térek, hogy egyes emberek, akikről kétséget kizárólag bebizonyosodott, hogy ügynöki tevékenységet folytattak és igaztalanul ártottak másoknak, vígan élnek világukat: az ő ügyükből nem lett semmi, még műbalhé sem. S milyen érdekes – gondolkozzunk csak el ezen –, vajon miért nem indultak a „leügynöközések” során perek tucatjai? Mert nem indultak! Nem azért vajon, mert azok a valakik pontosan tudták, hogy talált, súlylyedt? De visszatérve az én ügyemre: természetesen nagy csalódásokkal járt, ugyanakkor rengeteg szeretetet és lelki segítséget is kaptam. Egy tartótiszt például – kizárólag csak nekem – megmondta: sosem fog kiderülni, de igenis a hátam mögött, és még sokak háta mögött, tudtunk és beleegyezésünk nélkül besoroztak ebbe a szervezetbe, mert kellett a létszám. Még jelentéseket is írtak helyettük. Most én ezzel mit kezdjek? Számomra érthetetlen és idegen ez a világ, s nem is az én dolgom rendet rakni e téren – pedig kellene. A szervezet profizmusára jellemző, hogy kikiáltottak német kémelhárítónak, miközben egy árva kukkot nem tudok németül. Márpedig ha ez megtörténhetett, mert megtörtént, nagy baj lehet ott, ahol ilyes-

mi előfordulhat. Persze miután sehhol sem volt rend az országban, miért éppen ezeknél a szolgálatoknál lett volna? Ami a szakmaiságról alkotott véleményedet illeti, magamról engedelmeddel nem nyilatkoznék: nem az én tisztem megítélni, mit hogyan csináltam. Azt viszont látom, hogy sok nagy-szerű elképzelés azért fut mostanság is zátonyra, mert nem a megfelelő emberek ülnek a posztokon. Hogy az én mellőzésemnek mi a magyarázata, azt velem senki sem közölte. Mindenesetre az nem magyarázat, hogy kitélt a szolgálati időm, mert – ahogy már sokszor utaltam rá – kortársaim mind a mai napig ott vannak a sajtóban, holott ők is rég elérték a nyugdíjkorhátárt. Tehát e tekintetben is vannak egyesek és kettesek. Kettős a mérce. Ami pedig a magyar értelmiség egy jelentős részét illeti, én a szakmányban hazát árulókat nem tartom értelmiségnek. Ha a magyar történelmet végignézzük, azaz sokat olvasunk róla, nem túl szép a kép. Az utóbbi években vált egyik kedvenc könyvemmé Bánffy Miklós erdélyi trilógiája, amit százszor el kellene olvasni mindenkinek, oly sok politikai tanulással szolgál a magyar értelmiség XIX. és XX. századi viselkedéséről. Tehát nem újkeletű az értelmiség romboló viselkedése. Nehéz ezzel szembenézni. Nagyon jól látszik, hogy az elmúlt évszázadokban bizony sok bomlasztó elem beépült a magyar értelmiség soraiba, akiknek egészen mások a céljaik, mint egy tisztességes nemzeti értelmiséginek: magyarán valamifajta internacionalizmus, globalizmus nevében megvetni mindent, ami nemzeti, s megvetve azt a sokszínűséget, amelyet az Isten teremtett, mert célja volt

vele. A hazaárulókkal megbarátkozni nem lehet. Sajnálom, hogy hatékonyan sem a politika, sem pedig az értelmiség nem tud mit kezdeni ezekkel az emberekkel. Mert ma én azt látom, hogy a hazánkat az árulja, aki éppen akarja. Hogy más országokban van-e ilyen jelenség vagy nincs, az engem nem érdekel: nekem a legfontosabb dolgom megőrizni azt a tartást, amit jónak gondolok, ami az állva maradáshoz kell. Gondolom, itt a konc a lényeg: azon marakodnak. Valószínűleg nagyon nehéz több évtizedes uralmi helyzet után elengedni a zsákmányt, valamint rettenetes lehet azzal a tudattal élni, hogy végighazudták az egész életüket a létező kommunizmus-szocializmus idején, majd egy pillanat alatt át kellett állniuk egy másfajta ideológiára, s 1990 óta meg kellene magyarázniuk sok mindent. Például azt, hogy miért lopták szét az országot valamilyen más ideológia nevében; miért követtek el emberiség elleni bűnöket; milyen erkölcsi alapon vannak még mindig a hatalomban; és így tovább, a kérdések hosszan sorolhatók. No, ezekkel a magyarázatokkal adósok mindmáig, s mert egy ember mégiscsak úgy van megalkotva, hogy valahol a lelke mélyén érzi, amikor gazemberségeket követ el, hát a lelkiismeretükkel is hadban állnak. Ez pedig agresszivitást és új meg új hazugságokat, magyarázkodásokat hív elő belőlük. Amúgy meg kénytelen vagyok a rendszerváltás utáni politikai erők mindegyikét hibáztatni, ideértve a politológusokat is, mert huszonkét esztendő arra se volt elegendő nekik, hogy tisztázzák, meghatározzák életünk politológiai fogalmait. Azt például, hogy mit jelent a jobboldal, s mit a

baloldal. Mert ma szerintem teljesen hibásan használjuk ezeket a fogalmakat. Pontosabban ezeket a fogalmakat is. Gondolom, ez is szándékos: hadd legyen minél nagyobb zavar és homály a fejekben. Tehát összefoglalva: az értelmiség magatartása rendkívül nagy csalódás minden gondolkodó ember számára, mert egy értelmiségi sohasem válhat elvtelen csatlóssá, s nem lehet gyáva. Egy látzólag távoli példa jut eszembe. Mostanság azon is megy a műbalhé, hogy az iskolákban erkölcsstant vagy hittant kell tanulni. Választhatóan. Nos, sokan, köztük értelmiségiek is – már bocsánat – osztják az észet, háborognak: micsoda terror, mondják, meg a világnézeti semlegességet emlegetik. Ez egy jókora butaság, az egyház képviselői már régen hangoztatják: hogyan is lehetne választani, meg véleményt mondani a vallásról, a különböző vallásokról, ha meg sem ismerem őket? De azért sokakkal én is szelíden kérdelem: vajon hol voltak ezek a háborgók akkor, amikor nem választhatóan, de kötelezően, a szülők, a gyerek megkérdezése nélkül lett az ember kisdobos, úttörő, majd KISZ-tag? Hol volt akkor a nagy semlegességóhajtásuk, meg a nagy bátorságuk? Sehol! Csak most lehet acsarkodni mindenféle bátorság nélkül, akkor meg nem lehetett, továbbá nem volt mód szemét internetes fórumokon bátran, név nélkül irdogálni mindenféle méltatlan dolgot. Szóval a világban felszínre került a szenny, s a szelíd, okos és emberhez méltó hang elhalkult. Az értelmiség jelentős hányada pedig lemondott a létezés szellemi alapjáról, mert csak a pénz számít neki, holott az ember elsősorban mégiscsak szellemi lény volna.

– *Akkor viszont azt is tudomásul kell vennünk, hogy valakiknek – s ez nem biztos, hogy csak magyarországi érdek, hanem globális érdek is – bizony, ez a felszínen úszkáló szenny jó. Mert az, amit te is képviseltél, azt célozta, hogy egy ország erkölcsileg-szellemileg talpra álljon. Ám ez retorzióval járt és jár sokak esetében. Önfeladások és önárulások történelnek, s az embernek az az érzése: valakiknek az a célja, hogy ez az ország szétessen. Morálisan ehhez már nagyon közel járunk. Sokat gondolkoztam azon, kik is voltak, akik eladták alólunk-mellőlünk-fölülünk az energiaipart. A konzervipart. A dunai hajókat. Mindent. S a pénz lett az Isten. Kíváncsi vagyok, te milyen kiutat látsz ebből az állapotból?*

– Szerintem vak, aki nem látja, hogy a világ újrafelosztása zajlik. S azok maradnak meg, akik a hitüket meg tudják őrizni abban, hogy az Isten azért bízta ránk ezt az országot, mert akart valamit. Szándéka volt és van ezzel az országgal. Meg a világ sokszínűségével is. Akik ezt a „leosztást” nem tudják megvédeni, azok eltűnnek. A világ történelme ezt már megmutatta. Voltak népek, melyek ma már nincsenek. Vagy nem tudták magukat megvédeni, s beolvadtak egy másik masszába, vagy eltűntek egy szebb világban, mint Csaba királyfi a csillagösvényen. Napnál világosabb, hogy Trianont a konkra éhes hiénáknak „köszönhetjük”, persze saját hibáinkon kívül. Nem tudtuk magunkat megvédeni. Most ennek a szétzaggattatásnak a második szakaszát éljük. Nem lehet nem látni, hogy a világ is kettős mércével mér, ezúttal is a mi kárunkra. Hazaárulóink segítségével immár

szinte naponta rontanak ránk, nevétséges és igaztalan vádakkal, a saját maguk által hozott törvényeket sem véve figyelembe. Ha nincs elég erőnk, akkor sikerrel fognak járni. Örülök, hogy az elmúlt huszonegynéhány év alatt történt kifosztásunkat meg akarod írni, össze akarod foglalni, ahogy hallom, és sok sikert kívánok hozzá. Nekem nem ment. Régóta foglalkoztat már, s az Új Idők cikksorozatába valahová be is akartam illeszteni a ma emberéről, az emberi minőség elhalványulásáról vallott gondolataimat. Nem sikerült. Pedig lépten-nyomon érzékelem, mégsem tudtam megragadni úgy, ahogy bennem megfogalmazódik. És akkor „szembejött” velem egy írás. Pilinszky János – amúgy egyik kedvenc költőm – írása. S rájöttem, milyen jó, hogy meg sem kíséreltem a magam csökött eszközeivel elmondani, mit tartok én az emberről. Mert ő olyan csodálatosan megírta, hogy annál jobban nem lehet. Ma is annyiszor fojtogat a sírás, ahányszor elolvasom. „Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy magányos farkas. Magányosabb az angyaloknál. Elvetődött egyszer egy faluba, és beleszeretett az első házba, amit meglátott. Már a falát is megszerette, a kőművesek simogatását, de az ablak megállította. A szobában emberek ültek. Istenen kívül soha senki olyan szépnek nem látta őket, mint ez a tisztaszívű állat. Éjszaka aztán be is ment a házba, megállt a szoba közepén, s nem mozdult onnan soha többé. Nyitott szemmel állt egész éjszaka, s reggel is, mikor agyonverték.”

– *Mindketten tudjuk, láttuk, hogy amikor a magyarság ki akart lépni egy szörnyű kötelékrendszer-*

ből, nem hagyták, s rebellisnek mondott viselkedését megtorolták. Már 1848-ban is arról volt szó, hogy váljunk el a Habsburgoktól, 1956-ban meg a szovjetektől. A rendszerváltás sem mehetett szabad akaratunk szerint, s nekem nagy csalódást jelentett, bár gondolom, ezzel nem vagyok egyedül. Ahogy Kiss Dénes versbe foglalta: kimentek a tankok, bejöttek a bankok. A mostani európai uniós játszma is erről szól: idomulnunk kellene mindenáron egy idegen akaratához. Miért van az, hogy egy mégoly értelmes gondolatot, tervet, intézkedést azonnal rebellisnek, lázadónak minősítenek, és még számos igaztalan jelzőt aggatnak ránk? Erről mit gondolsz? Én ugyanis támogatom azt, hogy szakítsunk azzal az erőszakrendszerrel és kettős mércével, amely nem engedi, hogy magyar utat járjunk.

– Szerintem van népkarakter. Meglehet, hogy a magyarok valóban rebellisek. Én magam is az vagyok talán. Ugyanakkor egy lázadó természetű ember is képes lehet higgadtan tárgyalni, vitatkozni. Nem lehet mindenki halvérű. Én például erkölcsi kérdésekről nem szeretek vitatkozni. Számomra nem relativizálható az erkölcs. Ami a magyar utat illeti, egyetértek veled. Hozzáteszem, kell lenni francia útnak, osztrák útnak, belga útnak – mert nem vagyunk egyformák, már csak történelmünk különbözősége okán sem. Az persze más kérdés, miért nem hagyják, hogy ki-ki a maga útját járja. Mert nem hagyják: ez a különféle uniós szabályokból és megnyilvánulásokból egyértelműen kiderül. Hogy az erős mindig el akarja nyomni a gyengét az emberek világában is – mindenféle szólamok és hazugságok ellenére –, az ennek az emle-

getett emberi gyarlóságnak a következménye. Fölteszek egy kérdést. Miért is kell egy országnak kormányt választani? Azért vajon, hogy utána ne járhasa a saját útját? Hogy szolgálai módon másolja, elfogadja mindenféle szervezet diktátumát? Mert egyelőre úgy tűnik, ez a cél. Tudom persze, azt akarják, hogy világkormány legyen. Ezt ismerjük, korábban internacionalizmusnak hívták, s azt dalolták: „nemzetközivé-hé-hé lesz holnapra a világ”. Sajnos, úgy tűnik, az lesz. A kérdés inkább az: miért is hagyjuk? A politika – elismerem – másképp gondolkodik, mint mi, „szobai filozófusok”. Más is a feladata, mint nekünk, civilként gondolkodó embereknek. De azt is elmondom, még ha ki is veri a biztosítékot, hogy mióta láttam azt a televíziós közvetítést, melyben Brüsszel, honi hazaárulóinktól megtámogatottan, Orbán Viktort volt hivatva kereszt-re feszíteni, azóta az a véleményem: erkölcsös ember vagy ország ebben a fertőben nem marad. Ez vállalhatatlan. Megismétlem: a politika más. Szereplőinek diplomatikusabbnak és okosnak kell lenniük. De nekem nem kell annak lennem, tehát nyugodtan kijelenthetem: semmi közöm ahhoz az ordibáló, tájékozatlan, félrevezetett csürhéhez, amit ott láttam. Vajon tudják-e, hogy erkölcsileg minden tisztességes ember előtt megbuktak? Járom az országot, és határainkon túl is megfordulok – ez a véleménye mindenkinek. Érdekl-e őket az emberek véleménye? Aligha.

– Mint ahogy az sem érdekelte ezt a díszes társaságot, amikor bennünket és a hozzánk hasonló országokat oly módon rabolták le, „privatizálták”, hogy még a kiváló-

an működő üzemeink is eltűntek? Ezzel együtt eltűnt a gazdasági autonómiánk is. S pénzzel támogatták, hogy vágjuk ki szőlőinket, gyümölcsöseinket. Depóország lettünk. S én azt tapasztaltam: sokan az Európai Unióhoz történő csatlakozásunkat sem értették. Legyünk őszinték: azóta is – bármilyen kormány van uralmon – gyalázatos az ezzel kapcsolatos kommunikáció. Félrevezető és zavaros. Ismerőseim közül sokan azért szavaztak a csatlakozásra, mert abban reménykedtek, hogy az unió hirdetett elveinek köszönhetően az elszakított területeinken élő magyarsággal való kapcsolatunk jobb lesz, s a szomszédos kormányok nem engedhetnek meg maguknak olyan túlkapásokat, mint amilyeneket most megengednek. „Elértük”, hogy nyugodtan lehet használni a vörös csillagot, s minden negatív jelzőt az országunkra lehet aggatni: fasiszta, antiszemita, nem sorolom. Ez iszonyatos csalódás nekem.

– Vélem, sokaknak az. Csak-hogy az úgynevezett politikailag korrekt beszéd nem engedi, hogy nevéen nevezzük a gyereket. Magyarán, bennünket és a többi posztoszocialista országot azért sorozták be az Európai Unióba, hogy olcsóbb munkaerőnkkel és tízmilliós piacunkkal őket szolgáljuk. Azaz rabszolgák vagyunk saját földünkön. Adórszolgák elsősorban. Ez szerintem cáfolhatatlan igazság. S az sem kétséges, kik szolgálták ki ezeket a szándékokat, pontosabban kik szolgáltatták ki az országot a rabszolgatartóknak. Miközben az Európai Unió és az Egyesült Államok is folyamatosan leckéztet bennünket, és megaláz. A hazai politikai erők pedig – ki teljesen, ki kevésbé – asszisztálnak ehhez. Mondok egy

látszólag nem ideillő példát. Fuldoklik ugyebár az ország a devizahitelek miatti adósságban. Már bíróságokon is megállapították, hogy a lakosság bankokkal kötött szerződesei enyhén szólva is furcsák, továbbá erkölcstelenek. Épeszű ember nem vesz fel úgy hitelt, hogy tudja: a háromszorosát kell visszafizetnie. Tehát ezeket az embereket átverték. Tisztességes szerződés esetén el kellett volna mondani a bankoknak, hogy ha felvettél kétfélmillió forintot autósárlásra, még az is megeshet, hogy hatmilliót kell majd visszafizetned. De ezt nem mondták el. No, de miért is választunk mi képviselőket? Miért küldjük a parlamentbe őket akár a kormánypárti, akár az ellenzéki padsorokba? Nem azért, hogy a gazdasági és a politikai buktatókról tájékoztassanak bennünket? Szerintem azért. Csak hogy a devizában történő hitelfelvételknél mindegyikük hallga-

tott, mint a csuka. Ha tudták, mi lesz ebből, akkor az a baj; ha nem tudták, az ugyanolyan baj. Nekik bizony tájékoztatniuk kellett volna a lakosságot részletekbe menően, s figyelmeztetni a csapdákra. Ez nem történt meg. Ne csodálkozzanak, ha hitelüket vesztik az emberek előtt.

– *Mind az internacionalizmus, mind a globalizmus szerintem halálra ítélt elgondolás. Szerinted?*

– Én sosem hittem egyikben sem. Az utóbbit viszont szemmel láthatóan erőltetik. A két eszméről lényegében már elmondtam a véleményemet, amikor a világ sokszínűségéről beszéltünk. Sokszínűnek teremtette az Isten a világot. Vele meg szerintem nem lehet ellenkezni, mert – hogy kellően költői legyek – a világ felett örökös a rend, s ha sokáig rendetlenek vagyunk, akkor közbeszól a nagy rendező.

– *Csak hogy a mi rövid életünkben nem könnyű tudomásul venni,*

hogy egyszer majd rendet tesz az Isten. Én azt látom: ebben a fene nagy demokráciában is, meg amióta világ a világ, az erő legyőzi a gyengébbet, a cselédbe pedig még bele is rúgnak. Meg is érdemli egyébként.

– Igazad van, nem is vitatkozom ezzel, csak én kicsit másképp gondolkodom. Az én világlátásom szerint az élet feladat, nem örömnep. Lehet és kell is áhítani a boldogságot, de tudomásul kell vennünk, hogy nem feltétlenül arra születünk, hanem arra, hogy küzdjünk, s megtapasztaljunk olyan dolgokat, amiket csak fizikai testbe zárva lehet megtapasztalni. S e tudás birtokában csiszolódjunk, mindig magasabb osztályba lépve. Mélységes a hitem abban, hogy az élet örök, s Krisztus országában sok lakhely van. Ez ad értelmet mindenfajta küzdelemnek.

Döbrentei Kornél

Fénycsapda XV., 2012.